

ROTTERDAMS JAARBOEKJE

1990

1. Affiche Nederlandsche Nijverheids Tentoonstelling 1928.
Ontwerp A. Mouron - Cassandre (Afficheverzameling GAR).

ROTTERDAMS JAARBOEKJE 1990

redacteur drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije
gemeentearchivaris

onder bescherming van het gemeentebestuur

tevens jaarboekje van het
Historisch Genootschap Roterodamum

9de reeks, 8ste jaargang

Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam, 1990

ISSN 0923-6287

ISBN 90-72892-05-4 (gebonden)

ISBN 90-72892-06-2 (ingenaaid)

© 1990 Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

VOORWERK

blz.

Woord vooraf.....	11
Gemeentebestuur per 1 januari 1990.....	12
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam en de Beneden-Maas	12
Historisch Genootschap 'Roterodamum'	12
Historisch Genootschap 'De Maze'	13
Stichting 'Ons Rotterdam'.....	13
Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Rotterdam e.o.	13
Coördinatiecommissie van advies inzake archeologisch onderzoek binnen het ressort Rotterdam.....	13
Stichting Industrieel Erfgoed Rijnmond	14
Inlichtingen over enkele openbare verzamelingen	14
Dagelijkse Kroniek 1989	17
Tentoonstellingen te Rotterdam in 1989	100
Over Rotterdam en Rotterdammers, publicaties uit het jaar 1989.....	105
Rotterdammers en oud-Rotterdammers die in 1989 zijn overleden.....	122
Historisch Genootschap 'Roterodamum', overzicht van de werkzaamheden in 1989	129

MENGELWERK

Dolf Henkes (1903-1989), door prof. W.H. Crouwel.....	134
J.G.M. van Nass (1911-1989), door A.M. Harthoorn	139
J.J. Oster jr. (1907-1989), laatste president-hoofdman van de 'vrijwillige', door P.N. Kalkman	147
Th.A.W. Ruys (1904-1989), door mr. J. Dutilh.....	153
Jan Teulings (1905-1989), door Luc Lutz	157
Mr. H.N. Wakkie (1911-1989), door P.E.E. Kleyn van Willigen.....	161
Het patriciaat te Rotterdam voor en na 1572, door dr. H. ten Boom ..	165
Tobago, Koerland en Rotterdam. Mooie plannen voor een avontuurlijke onderneming (1699), door dr. J. van Herwaarden	190
Het gemakkelijkste en voordeelichste? Kralingen in de 17de en 18de eeuw als Rotterdams Arcadia, door drs. H.W. Blom.....	230
De scheepswerven 'St. Joris' en 'De Naarstigheid' van De Jong, Kortlandt en Anthonij (1817-1911), door drs. H.J.A. Dessens.....	259
Verenigingsleven en politiek in Rotterdam tussen 1850 en 1940, door dr. C.A. Davids	278
J.H. Leopold en Rotterdam, door drs. Johanna J.M. Meyers.....	310
De witte stad, door drs. R. Daalder	327

1. Affiche Nederlandsche Nijverheids Tentoonstelling 1928. Ontwerp A. Mouron-Cassandre (Afficheverzameling GAR)	2
2. FIFA-president J. Havelange wordt door burgemeester dr. A. Peper in het stadhuis ontvangen ter gelegenheid van het wereldkampioenschap zaalvoetbal in Ahoy'; 4 januari (RN)	19
3. Bewoners van de wijk Middelland protesteren in het stadhuis tegen handhaving van de tippelzone bij de G.J. de Jonghweg; 12 januari (dJ/vE)	19
4. Onschadelijk gemaakte 'Bellebom' op een expositie in het Historisch Museum; 13 januari (RN)	20
5. Onthulling van het 'schoolrapport' van de schrijver Bob den Uyl aan de gevel van het Nationaal Onderwijscentrum Rotterdam aan de zijde van de Pannekoekstraat; 19 januari (dJ/vE)	22
6. Joris Ivens neemt applaus in ontvangst na de premiere van zijn film 'Une histoire de vent' in het Luxor Theater in aanwezigheid van koningin Beatrix; 26 januari (RN)	25
7. Een brand verwoest 21 renovatiewoningen in de Kaapstraat (Afrikaanderwijk); 5 februari	25
8. Invaren van het nieuwe brugdeel van de tweede Van Brienoordbrug; 20 februari (GAR)	28
9. Minister mevrouw drs. N. Smit-Kroes tijdens haar toespraak bij de officiële plaatsing van het nieuwe brugdeel van de tweede Van Brienoordbrug ; 25 februari (RN)	28
10. Anti Rushdie betoging ter hoogte van de Doelen; 4 maart (AW) ..	31
11. Minister mevrouw drs. N. Smit-Kroes bij het slaan van de eerste paal voor een Euroterminal van Frans Swarttouw BV; 7 maart	31
12. Bisschop drs. R.Ph. Bär, opent een opvanghuis voor daklozen aan de Mathenesserlaan; 16 maart (dJ/vE)	33
13. Ir. D. van Dam neemt afscheid als directeur van Diergaarde Blijdorp; 4 april (RN)	36
14. Burgemeester dr. A. Peper reikt in het stadhuis de eerste exemplaren van de Rotterdam Pas uit; 7 april (HVV)	36
15. Hoofdcommissaris R.H. Hessing als nieuwe politie-korpschef tijdens de receptie ter gelegenheid van zijn benoeming; 12 april (RN)	39
16. Massale protestactie van werknemers uit de gezondheidszorg in de Doelen; 14 april (dJ/vE)	39
17. Belayneh Densimo uit Ethiopië wint de Philips Rotterdam Marathon; 16 april (RN)	41
18. Griekse president C. Sartzetakis tijdens een ontvangst in de burgerzaal van het stadhuis; 18 april (HVV)	42
19. Verplaatsing van een gedeelte van het spoorwegviaduct in verband met aanleg van de Spoortunnel; 22-23 april (HVV)	42
20. Voorafgaand aan de interland Nederland- West-Duitsland raken bij voetbalrellen in de binnenstad tientallen mensen gewond; 26 april (RN)	46
21. Kranslegging bij het Spiekmanmonument ter gelegenheid van de Dag van de Arbeid; 1 mei (HVV)	46
22. Staatssecretaris A.J. Evenhuis en wethouder drs. J. Laan openen	

het Imax Theater; 11 mei (dJ/vE)	49
23. Mr. S. Patijn, commissaris van de koningin, en ir. W.H. Brouwer, voorzitter van de raad van bestuur van Van Ommeren Cetecon tonen het koninklijk predikaat; 25 mei	49
24. Duizenden mensen demonstreren op het Schouwburgplein tijdens de landelijke aktiedag 'Heerma, zo niet'; 27 mei (TdL)	51
25. Leden van de aktiegroep Greenpeace halen aan de Euromast halsbrekende toeren uit als protest tegen de vervuiling van de Noordzee; 1 juni (RN)	52
26. Dronk op het nieuwe uitzendbureau 'Topstart' voor hoger opgeleiden in de Erasmus Universiteit; 21 juni (RN)	57
27. Ondertekening van de fusie-overeenkomst voor de Europe Combined Terminus; 22 juni (CV)	57
28. Plaatsing van de brugklep van de nieuwe Van Brienenoordbrug; 24 juni (HVV)	59
29. Minister mr.drs. L.C. Brinkman opent de voorlopig vestiging van het Architectuurinstituut aan de Westersingel; 1 juli (dJ/vE)	62
30. Ondertekening van het convenant afvalstoffenproblematiek binnenvaart door onder meer minister mevrouw drs. N. Smit-Kroes; 6 juli (W)	62
31. Loco-burgemeester drs. R. den Dunnen en Schiphol-directeur drs. R. den Besten tekenen een voor-overeenkomst voor de overdracht van de Luchthaven Rotterdam; 4 augustus (AW)	65
32. De ministers drs. E.H.T.M. Nijpels en mevrouw drs. N. Smit-Kroes, de commissaris van de koningin mr. S. Patijn en burgemeester dr. A. Peper na de ondertekening van een overeenkomst over de aanpak van scheepsafval in de haven; 30 augustus (RN) ..	65
33. Wethouder J. Laan en mr. P.R. Leyenaar slaan de eerste paal voor de Boompjespromenade; 8 september (W)	70
34. Burgemeester dr. A. Peper opent het vernieuwde warenhuis Ter Meulen BV aan het Binnenwegplein; 13 september (CV)	70
35. Ruud Gullit en Nelli Cooman voor de aftrap van de herdenkingswedstrijd tussen het Nederlands elftal en het Kleurrijk Elftal in het Feyenoord Stadion; 20 september (RN)	73
36. In het Brainpark (Kralingen) wordt het waterbeeld 'Sjatodoo' van de kunstenaar Kees Verschuren in werking gesteld; 28 september (RN)	75
37. Staand op een Ahrens Fox brandweerauto wijst de commissaris van de koningin mr. S. Patijn op het nieuwe alarmnummer; 2 oktober (RN)	75
38. Bezoek van de Portugese president dr. M. Soares aan het Museum Boymans-van Beuningen; 3 oktober (dJ/vE)	78
39. Uitreiking Rotterdam-Maaskantprijs aan de architect Wiel Arets in de burgerzaal van het stadhuis; 13 oktober (HVV)	78
40. Opening van het Taiwan Trade Centre aan de Vareseweg; 16 oktober (AW)	81
41. Uitreiking van het eerste exemplaar in de burgerzaal van het stadhuis van 'Als de Dag van Gisteren' aan burgemeester dr. A. Peper in aanwezigheid van Bep van Klaveren en Piet van de Pol; 25	

oktober (HVV)	81
42. Opening van de termijnmarkt voor olie en olieprodukten ROE-FEX in het World Trade Centre door minister dr. H.O.C.R. Runding en burgemeester dr. A. Peper; 30 oktober (PdK)	82
43. Startsein voor de grondwerkzaamheden voor de bouw van het Nederlands Architectuurinstituut door minister mr.dr.s. L.C. Brinkman; 31 oktober (GZ)	85
44. Overhandiging van het boek 'Rotterdam, de havenwereld van een wereldhaven' aan de oud-minister mevrouw drs. N. Smit-Kroes in het stadhuis; 16 november (RN)	85
45. Uitreiking van de Hendrik Chabotprijs 1989 aan het echtpaar Axel en Helena van der Kraan; 17 november (dJ/vE)	88
46. W.Chr.H. van Zutphen wordt op de 'Rotterdam Dag' in het Hulstkampgebouw uitgeroepen tot de 'Rotterdammer van het jaar 1989'; 26 november (RG)	88
47. Overzicht van één van de zalen tijdens de 'Rotterdam Dag' in het Hulstkampgebouw; 26 november (RG)	90
48. Tijdens de begrotingsbehandeling in de Gemeenteraad deelt zwarte Piet namens het Wijkorgaan Oude Noorden presentjes uit; 6 december (RN)	94
49. Minister J.G.M. Alders draagt de nieuwe gevangenis 'De Schie' aan de Abraham van Stolkweg over aan het ministerie van Justitie; 13 december (dJ/vE)	97
50. Overdracht van het nieuwe carillon van de Oude Kerk in Delfshaven aan wethouder drs. J. Laan; 20 december (PM)	97
51. Portret Dolf Henkes. Foto Hansje de Reuver	135
52. Portret J.G.M. van Nass. Foto Jean Korff	140
53. Portret J.J. Oster Jr. Foto RN	146
54. Portret Th.A.W. Ruys	152
55. Portret Jan Teulings. Foto Combi Press Service	158
56. Portret mr. H.N. Wakkie. Foto Max Koot	162
57. Beeld van Erasmus beschoten op 9 april 1572 door de Spanjaarden. Tekening J. Buys (THA GAR)	171
58. Portret Willem Cornelisz van Muylwijck. Hij behoorde tot de vroedschap van 1558-1574. Portretverzameling GAR	175
59. Zegels van schepenen uit de periode rond 1572	187
60. Het eiland Tobago in 1677	191
61. Koerland (uit: de 'Grooten atlas oft wereltbeschrijving' van Joan Blaeu, 1664)	195
62. Zeeslag bij Tobago (maart 1677) tussen Nederlanders onder leiding van Jacob Binckes en Fransen onder leiding van Jean d'Estrée. Foto Koninklijke Bibliotheek	199
63. Gedeelte van Kralingen; fragment van de kaart van De Vou (1694)	236
64. Plattegrond van het slot Honingen en omgeving uit 1729	240
65. Fragment van de kaart van Schieland van Balthasar Floris, 1611 ..	243
66. Fragment van de kaart van Nicolaas Stampioen, 1653	243
67. Kralingen, fragment van de kaart van Temminck, 1839	248
68. Theekoepel, mogelijk in een tuin bij De Cingel. THA GAR	250

69. De werf van Kortland (St. Joris) aan de Zalmhaven. Tekening van J. van Mastenbroek. THA GAR	262
70. Gezicht op de Zalmhaven, omstreeks 1900, vanuit het oosten. THA GAR.	262
71. De brik 'Johanna' (1827). Aquarel Jacob Spin (MMPH)	267
72. Model van de schoenerbrik 'Pio Nono', 1848. MMPH	267
73. Fragment van de 'Plattegrond der stad Rotterdam', 1865	269
74. Aandacht voor de uitslagen van de Tweede Kamer-verkiezingen van 1925 op een raambiljet in de Zaagmolenstraat. THA GAR ...	281
75. Turnclub St. Christophorus van de St. Jozefgezellenvereniging, mei 1930. THA GAR	281
76. Harmonie van 'Obadja' omstreeks 1936. THA GAR	286
77. Gemeenteraad voor het eerst bijeen in het nieuwe stadhuis aan de Coolsingel, 1 september 1920. THA GAR	286
78. Feest op het Eendrachtsplein ter gelegenheid van de inhuldiging van koningin Wilhelmina, 31 augustus 1898. THA GAR	297
79. Bewoners van Delfshaven klaar voor de historische optocht ter gelegenheid van het inhuldigingsfeest van koningin Wilhelmina, 31 augustus 1898. THA GAR	297
80. Interieur van het Erasmiaans Gymnasium aan de Coolsingel; artikel Rotterdamsch Nieuwsblad 30 december 1937	315
81. Pagina uit boek 3 van Caesars 'De Bello Gallico' (ed. J.M.A. van Oppen, 1896) met (aan)tekeningen van J.H. Leopold	320
82. Gedenkplaat J.H. Leopold in het Museumpark, 1971. THA GAR	323
83. Prins Hendrik en andere autoriteiten bij de opening van Nenijs to op 26 mei 1928. De Prins, 9 juni 1928	329
84. Ingang van het Nenijs to-terrein. Aquarel Eug. Rensburg (THA GAR)	329
85. Plattegrond van het Nenijs to-terrein	333
86. Voor- en achterzijde Nenijs to-penning. Historisch Museum	336
87. Luchtfoto Nenijs to-terrein. Prentbriefkaart THA GAR	336
88. Overzicht van het Nenijs to-terrein met in de verte de hoofdingang. De Prins, 9 juni 1928	339
89. De miniatuurtrein als vermaak voor jong en oud. De Wereldkroniek, 2 juni 1928	339
90. Bezoek van prinses Emma aan Nenijs to, 17 juli 1928. THA GAR .	341
91. Overzicht van het Nenijs to-terrein met op de voorgrond de stand van het Rotterdams Nieuwsblad. THA GAR	344
92. Overzicht van het lunapark. Prentbriefkaart THA GAR	347
93. Senegalese hoofdvrouw met haar kinderen in het negerdorp in het lunapark. De Wereldkroniek, 2 juni 1928	347

Foto's bij de Dagelijkse Kroniek 1989 van:

Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam (GAR), Ronald Goudberg (RG), De Jong & Van Es (dJ/vE), Peter de Kievith (PdK), Paul Martens (PM), Rotterdams Nieuwsblad (RN), Tineke de Lange (TdL), Cor Vos (CV), Het Vrije Volk (HVV), Arie Wapenaar (AW), Wegener Huis aan Huisbladen

(W), Gert Zoutendijk (GZ).

Overige afkortingen:

Maritiem Museum 'Prins Hendrik' (MMPH).

Topografisch Historische Atlas Gemeentelijke Archiefdienst Rotterdam
(THA GAR).